

ควายไทยกับการอนุรักษ์

นายแก่นจันทร์ ชาระ อาชีพ เกษตรกร อายุ 72 ปี ผู้อำนวยการโรงเรียนปศุสัตว์กระบือกุดดินจี่ และ ประธานกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์กุดดินจี่ บ้านอาบช้าง ต.กุดดินจี่ อ.นาแก จ.หนองบัวลำภู ผู้มีแนวคิดอนุรักษ์พันธุ์ควายไทยไว้ให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้

นายแก่นจันทร์ ชาระ ราษฎรชาวบ้านเรื่องการเลี้ยงควายไทย

โรงเรียนปศุสัตว์กระบือกุดดินจี่เกิดขึ้นได้อย่างไรคะ

เกิดจากแนวคิดที่ว่า กลัวลูกหลานรุ่นใหม่ จะลืมวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนรุ่นก่อน พวกเราจึงรวมกลุ่มกัน ตั้งโรงเรียนปศุสัตว์กระบือกุดดินจี่ขึ้นมา เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ และรักษาภูมิปัญญาควายไทย เราเริ่มต้นที่ควายเพราะเป็นสัตว์คู่กับอาชีพเกษตรกรของคนไทยเรามาแต่โบราณ เหมือนมีท้องนาที่ไหน ก็ต้องมีควายที่นั่น เริ่มก่อตั้งโรงเรียนในปี 2545 แรกทีเดียวมีสมาชิก 53 คน โดยมีสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานราชการ ที่เข้ามาช่วยเหลือดูแล คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนเรื่องหญ้าและยารักษาโรค จนปัจจุบันมีสมาชิก 189 คน กระจายอยู่ทั่วทั้งตำบลกุดดินจี่

นายแก่นจันทร์ ชาระ และ นายปฐม นิ่มหัดดา หัวหน้างานหลักสูตรระยะสั้น

■ เราได้รับพันธุ์กระบือมาจากที่ไหนบ้างคะ

ได้รับมาจากหลายทาง คือ

1. ควายพระราชทานจากธนาคาร โค-กระบือ จำนวน 122 ตัว แจกจ่ายให้ทั่วทั้งตำบล โดยธนาคารโค-กระบือ จะให้มาเลี้ยง 5 ปี ลูกตัวแรก เมื่ออายุครบ 2 ปี ให้คืนกลับไปยังธนาคาร ส่วนลูกตัวอื่นๆ ที่เหลือ พร้อมแม่พันธุ์ ถ้าเลี้ยงครบ 5 ปี ยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้เลี้ยง
2. กรมปศุสัตว์ ให้มาครั้งแรก ในปี 2546 ให้งบมาจัดซื้อแม่พันธุ์ ที่เป็นแม่-ลูก คือ มีลูกติดท้องมา ได้ทั้งหมด 17 ตัว
3. ในปี 2548 ทางกลุ่ม ซื้อแม่พันธุ์ ที่เป็นแม่-ลูกเพิ่มเติม

ทางกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์กุดดินจี่ จะมีการปรับปรุงพันธุ์ เรียกว่า “ โครงการผลิตพ่อกระบือพันธุ์ดีประจำหมู่บ้าน ” เพื่อพัฒนาให้มีขนาดใหญ่ขึ้น สายพันธุ์ดีขึ้น ปีที่แล้ว (2551) สมาชิกรวมแล้ว มีกระบือ อยู่ในความดูแล รวม 222 ตัว ทั้งของกลุ่มและที่เป็นของส่วนตัว

■ ความตั้งใจอยากให้โรงเรียนปศุสัตว์ของเราเป็นอย่างไรคะ

เนื่องจากยุคปัจจุบันนี้ เป็นยุคของเศรษฐกิจข้าวของแพง ทุกอย่างต้องซื้อหาด้วยเงินทั้งสิ้น อยากให้สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรฯ เป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง เหมือนในสมัยโบราณ รักษาวัฒนธรรม อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้คงอยู่ต่อไป ดูตัวอย่างง่ายๆ เมื่อก่อนเราใช้ควายไถนา ไม่ต้องเสียค่าแรง ค่าน้ำมัน ค่าสึกหรอซ่อมเครื่องยนต์ แต่ปัจจุบัน เมื่อหันมาใช้รถไถนา ทุกอย่างต้องจ่ายเป็นเงินทั้งสิ้น สร้างภาระ และเพิ่มรายจ่ายให้เกษตรกรอย่างมาก หากจะคิดถึงเวลาที่ใช่ จริงอยู่จะใช้ควายไถอาจจะใช้เวลา นานกว่า แต่ด้วยจำนวนผลผลิตที่ได้ก็เท่ากัน แต่ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ควายไถ นั้นถูกกว่ามาก ถ้าเลี้ยงให้ดี ฐู่วิถีเลี้ยง ก็จะไม่ยุ่งยากเลย และเมื่อตั้งท้อง ออกลูกมา ก็

เป็นการเพิ่มจำนวน เพิ่มปริมาณให้ผู้เลี้ยงด้วย ราคาขายปกติ อายุ 2 – 3 ปี จะอยู่ที่ ตัวละ ประมาณ 20,000 บาท

นายวีระชัย กวีธีระวัฒน์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู ขณะพูดคุยกับผู้เรียนหลักสูตรดังกล่าว

โดยส่วนตัวแล้ว พอใจการทำงานร่วมกับ วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภูมาก เพราะวิทยาลัย สามารถนำความรู้แบบปราชญ์ชาวบ้านที่เรามี มาแปล มาขยาย ทำให้ชัดเจน ได้วิธีดำเนินการที่เข้าใจได้ง่าย ทำให้เกิดหลักสูตรที่ดี เป็นที่น่าพอใจ ถ้ามีโอกาสขอความร่วมมือ กับวิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภูอีก และยินดีให้ความร่วมมือ กับทุกโครงการ ทุกกิจกรรมของวิทยาลัยชุมชน

วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ

ตอนแรกเลย ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชน และ อาจารย์ปฐม นิมหัตถา ให้คนมาเชิญ ว่าอยากรู้จัก อยากรู้ด้วย ก็ได้ไปที่ อบต. กุดคินจี่ ก็พูดคุยกันธรรมดา หลังจากนั้นได้รับเชิญไปร่วมประชุมจัดทำหลักสูตร ที่วิทยาลัยชุมชนหนองบัวลำภู มีทั้งนักวิชาการ และปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ อีกหลายคน ร่วมประชุมกัน หลักสูตรที่ออกมา น่าพอใจมาก เป็นหลักสูตรที่ชัดเจน ให้ความกระจ่าง เป็นขั้นตอนตามหลักวิชาการที่สามารถนำมาใช้ถ่ายทอดให้เยาวชน คนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น เป็นหลักการขึ้นมากกว่าเมื่อก่อนตอนที่เราพยายามสอนกันเอง

